(א)[א]נשחטה הבהמה הוכשרו בדמיה דברי רבי מאיר רבי שמעון אומר לא הוכשרו (ב)[ב]מתה הבהמה הבשר צריך הכשר [ג]האבר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר נבלה דברי ר' מאיר ור' שמעון מטהר: **גמ'** טומאת אוכלין אין טומאת נבלה לא היכי דמי אי דמעלין ארוכה אפילו טומאת אוכלין נמי לא ליטמו ואי דאין מעלין ארוכה טומאת נבלה נמי ליטמו [ד]לעולם דאין מעלין ארוכה ושאני טומאת נבלה דרחמנא אמר [ה]כי יפול עד שיפול תניא נמי הכי האבר והבשר המדולדלין בבהמה ומעורין בחוט השערה יכול יטמאו טומאת נבלה תלמוד לומר יפול עד שיפול ואפילו הכי טומאת אוכלין מיטמו מסייע ליה לרב חייא בר אשי דאמר רב חייא בר אשי אמר שמואל [ה]תאנים שצמקו באיביהן מטמאות טומאת אוכלין (ו)[ו]והתולש מהן בשבת חייב חטאת לימא מסייע ליה (ג)[ז]ירקות שצמקו באיביהן כגון הכרוב והדלעת אין מטמאין טומאת אוכלין קצצן ויבשן מטמאין טומאת אוכלין קצצן ויבשן ס"ד עץ בעלמא הוא וא"ר יצחק [ח]בעל מנת ליבשן טעמא דכרוב ודלעת הוא כיון דיבשן לאו בני אכילה נינהו הא שאר פירות מטמאי היכי דמי אי דיבשן הן ועוקציהן פשיטא אלא לאו בלא עוקציהן לעולם הן ועוקציהן וקצצן על מנת ליבשן איצטריכא ליה ת"ש [ט]אילן שנפשח ובו פירות הרי הן כתלושין יבשו הרי הן כמחוברין מאי לאו מה תלושין לכל דבריהן אף מחוברין לכל דבריהן מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא: נשחטה הבהמה [וכו']: במאי קא מיפלגי אמר רבה בבהמה נעשית יד לאבר קמיפלגי מר סבר אין בהמה נעשית יד לאבר ומר סבר בהמה [י]נעשית יד לאבר אביי אמר באוחז בקטן ואין גדול עולה עמו קמיפלגי מר סבר אוחז בקטן ואין גדול עולה עמו הרי הוא כמוהו ומר סבר אינו כמוהו ואף ר' יוחנן סבר באוחז בקטן ואין גדול עולה עמו קא מיפלגי דרבי יוחנן רמי דר"מ אדר"מ מי אמר ר' מאיר אוחז בקטן ואין גדול עולה עמו הרי הוא כמוהו ורמינהו [י]אוכל שנפרס ומעורה במקצת

רבי

נשחטה הבהמה. נטהרו מלטמא עוד משום נבילה ואע"פ שאסורין באכילה כדאמרינן בבהמה המקשה (לעיל דף עג:) מוכשר בשדה טרפה [שמות כב] (א) ומידי נבלה טהרו דאין שחיטה עושה ניפול והוכשרו בדמיה לקבל טומאה בלא הכשר אחר: **מתה הבהמה הבשר.** שנדלדל צריך הכשר לקבל טומאה מן השרץ אם לא הוכשר משנדלדל דטומאת נבלה אין בו כדאמר בבהמה המקשה (שם דף עג:) דמיתה עושה ניפול ואינו כמתנבל עמה במיתתה אלא כפרוש מחיים ובשר הפורש מן החי טהור: **האבר מטמא משום אבר מן החי כו'.** כדפרישית טעמא דמיתה עושה ניפול כמו שנופל סמוך למיתה ואינו נבלה הלכך אינו מטמא משום נבלה. ובגמרא(ב) מפרש מאי איכא בין אבר מן החי לאבר מן הנבלה: **ור"ש מטהר.** בגמרא [קכט.] מפרש טעמיה: **גמ' טומאת נבלות לא.** דלא הוי כתלושין לגמרי דליטמא האבר כשאר אבר מן החי דאמר לקמן [קכח:] שהוא מטמא אדם וכלים: (ג)**כי יפול מנבלתם.** אינו קרוי נבלה עד שיפול לגמרי וגבי שרצים כתיב דאבר מן החי דידהו נמי מטמא כדלקמן(ד) ובתרי קראי כתיב גבי שרצים כי יפול חד [ב]כי יפול מנבלתם עליו יטמא (ויקרא יא) וכתיב (שם) וכי יפול מנבלתם על כל זרע וגו' חד לאבר מן הבהמה דמיתה עושה ניפול אתא: **ואפ"ה טומאת אוכלין מטמו.** בניתוקא. כלומר ואע"ג דמחוברין חשיבי לענין טומאת נבלות קתני מתניתין דלענין טומאת אוכלין תלושין נינהו ומקבלין טומאה כשאר אוכלין: **מסייע ליה כו' שצמקו באיביהן.** שיבשו באילן: **חייב חטאת.** אם לא יבשו עוקציהן. אלמא אע"ג דלענין שבת מחוברין נינהו מטמאין טומאת אוכלין: [ג]**לימא מסייע ליה.** לשמואל: **כגון הכרוב והדלעת.** שלאחר שהן יבשים הרי הן כעץ ואינן ראויין לאכילה: **אין מטמאין טומאת אוכלין.** דהא לאו אוכל נינהו וקא ס"ד דהיא גופה לא איצטריך דעץ לא יטמא אלא למימרא דהני הוא דכי צמקו באיביהן טהורין אבל שאר פירות הנאכלין בצימוקן[ד] מקבלין טומאה ואשמעינן דכתלושין דמו: **קצצן.** לחין על מנת ליבשן אע"פ שאין עומדין למאכל אלא לעץ כגון דלעת לעשות הימנה כלי וכרוב להסקה אפ"ה כל זמן שהן לחין מטמאין: **קתני רישא.** מיהת ירקות שצמקו באיביהן כגון הכרוב והדלעת טעמא דהני כי יבשו לאו אוכלין נינהו הא שאר פירות מטמאין באיביהן: **והיכי דמי.** הך מתניתא דקתני דכרוב ודלעת הוא דלא מטמו הא אחריני מטמו: **אי דיבשו הן ועוקציהן.** דאף לענין שבת תלושין הן: **פשיטא.** דמטמו למה ליה למתנייה לא איהי גופה איצטריך לאשמועינן דעץ לא יטמא ולאו דיוקא דידיה איצטריך לאשמועינן דאחריני מטמו דהא תלושין גמורין הן: **אלא לאו בלא עוקציהן.** ומשום דוקיא דידיה אצטריך למתנייה דאע"פ דלענין שבת מחוברין הן לענין טומאה תלושין הן כדשמואל והיינו מסייע ליה: **לעולם הן ועוקציהן.** ודקא קשיא לך מאי קמ"ל משום סיפא תנייה דאשמועינן קצצן לחין ע"מ ליבשן מטמאין טומאת אוכלים: **שנפשח.** נתלש ממנו ענף ובאותו ענף יש פירות: **הרי הן כתלושין.** ואפילו הן לחין: **יבשו.** פירות האילן שלא נפשח הרי הן כמחוברין: **מאי לאו אף מחוברין.** דקאמר לכל דבריהם קאמר ואפילו לענין טומאה וקשיא לשמואל: **הא כדאיתא והא כדאיתא.** תלושין שנפשח(ה) לכל דבריהם הוו תלושין בין לענין חיוב טומאה בין לענין שבת(ו) ומחוברין דקתני גבי יבשו לשבת קאמר ולא לטומאה והיינו כשמואל: **במאי קא מיפלגי.** ר' מאיר ור' שמעון לגבי הכשר: **אמר רבה בבהמה נעשית יד לאבר קמיפלגי.** ותרוייהו אית להו יש יד להכשר ומיהו רבי שמעון סבר אין בהמה כולה נעשית יד לאבר אחד הלכך לא הביאה לו הכשר ורבי מאיר סבר בהמה נעשית יד לאבר: **אביי אמר.** (ז)אין טעמייהו משום יד דכ"ע אין בהמה נעשית יד לאבר אחד אלא טעמא דרבי מאיר משום דכולה חדא חשיב ליה ואע"ג דכי אוחז (ח)את הקטן באבר ובשר המדולדל אין גדול עולה עמו אלא נתלש מיד הואיל וכשאוחז בגדול עולה קטן עמו חד הוא ור' שמעון סבר אינו כמוהו: **אוכל.** תרומה: **שנפרס.** לשון פרוסה (ט)נשבר: (י)**הרי הוא כמוהו.** ואם נגע טבול יום באחד (כ)מן השברים פסל את חבירו:

ואם

דרחמנא אמר כי יפול עד שיפול. תימה מאי משמע כי יפול לענין זה לאבר המדולדל ועוד דהאי קרא בשרצים כתיב ונראה דהכי דריש כי יפול מהם במותם ואמר בפרק בהמה המקשה (לעיל דף עד.) מיתה עושה ניפול וא"כ ממילא שמעינן דקודם מיתה אינה [ט] עושה ניפול ובבהמה דרשי ליה דאמר התם מיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול ופירש בקונטרס דמקרא יתירא דרשינן ואם אינו ענין לשרצים תנהו ענין לבהמה דבת שחיטה היא: **טומאת** נבלה. שמזכיר כאן הש"ס לאו דוקא אלא היינו טומאת אבר מן החי: **מסייע** ליה לרב חייא כו'. וא"ת למאי מייתי ליה סייעתא אי להא דאמר תאנים שצמקו באיביהן מטמאין טומאת אוכלין טפי הוה ליה למסייעיה ממתניתין ונראה דמייתי סייעתא אמאי דקאמר התולש מהן בשבת חייב חטאת דמשמע נמי מברייתא דלאו לכל מילי הוה כתלוש מדקא ממעט טומאת נבלה כלומר טומאת אבר מן החי ומקרא ממעט ליה ובמתניתין ליתיה בפירוש אלא מדיוקא שמעינן ליה טומאת אוכלין אין טומאת נבלות לא: **לימא** מסייע ליה ירקות שצמקו. הא מייתי שפיר אפילו אטומאת אוכלין ומייתי סייעתא אהא דצמקו הוי כמדולדלים: **וקצצן** על מנת ליבשן איצטריכא ליה. וא"ת ליתני הכי כרוב ודלעת שקצצן על מנת ליבשן מטמא טומאת אוכלין למה ליה למתני רישא שצמקו באיביהן וי"ל דהכי מתני ליה טפי שפיר הכרוב והדלעת שצמקו כו' ואם לא צמקו אלא קצצן ע"מ ליבש כו': **ומר** סבר אין בהמה נעשית יד לאבר. נראה דרבה מצי סבר לר"ש שחיטה מכשרת ולא דם וה"ק אין בהמה נעשית יד לאבר הא אם נעשית יד לאבר היה מוכשר משחיטת בהמה אע"פ שהוא אסור באכילה מדרבנן וכן סברי כולהו אמוראי דמפרשי מתניתין לבר מר' אחא דאמר בנתקנח הדם בין סימן לסימן קמיפלגי דלדידיה דם מכשיר לר"ש וצ"ל דלרב אחא לא שמיע ליה ברייתא דהשוחט (לעיל דף לו.) דשמעינן מיניה דלר' שמעון שחיטה מכשיר ולא דם אבל שאר אמוראי דהכא הוו ידעי לה שפיר דהא רב פפא נמי מפרש לה לפלוגתייהו בסמוך ובפרק השוחט (גו"ש) אמר רב פפא עלה דברייתא הכל מודים היכא דאיתיה לדם כו' אלמא ידע לה:

עין משפט נר מצוה

סח א ב ג ד מיי' פ"ב מהל' שאר אבות הטומאות הל"ה:
סט ה מיי' פ"ב מהל' טומאת אוכלין הל"ה:
ע ו מיי' פ"ח מהל' שבת הל"ד:
עא ז ח מיי' פ"ב מהל' טומאת אוכלין הל"ג:
עב ט מיי' שם הל"ד:
עג י מיי' שם הל"ו:

◆

שיטה מקובצת

א] וכי יפול מנבלתם אינו קרוי: ב] ובתרי קראי כתיב גבי שרצים כי יפול חד וכל אשר יפול מנבלתם עליו יטמא וכתיב וכי יפול וכו' ומלת ובתרי עד סוף אותו דבור נרשם עליו ונ"ב שלא נמצא בפי' כ"י ואולי הוא הגהה של אחד מן האחרונים: ג] לימא מסייע ליה לשמואל סלות אלו נמוקו וכצ"ל מטמאים טומאת אוכלים הואיל ואין מחוברין כל צרכן והסו"ד: כגון הכרוב וכו' כך נמצא בפירושי רש"י ז"ל כ"י הישנים: ד] הנאכלין בצמוקן וצמקו באיביהן מקבלים טומאה: ה] אביי אמר אי טעמייהו: ו] דכולה חדא חשיב ליה ואע"ג דכי אוחז בקטן דהיינו באבר ובשר המדולדל אין גדול עולה עמו אלא הבהמה נתלש מיד הואיל: ז] לשון פרוסה שנשבר: ח] ואם נגע טבול יום באחד מהם פסל את חבירו: ט] דקודם מיתה אינה ניפול ואבהמה דרשי כו':

מסורת הש"ס

א) לעיל עג: עו:, ב) לעיל עג:, ג) תוספתא פ"ב דעוקצין ה"ג, ד) טבול יום פ"ג משנה א, ה) [לקמן קכח:], ו) [דף קכט.], ז) [של נפשח יעב"ץ], ח) כצ"ל: לענין טומאה בין לענין חיוב שבת, ט) [שייך לדף קכח.].

◆

תורה אור השלם

1. וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זֵרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא: ויקרא יא לז

◆

גליון הש"ס

גמ' והתולש מהן. עי' שבת דף קנ ע"ב תוס' ד"ה כמחובר:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נשחטה וכו' מוכשר בשדה טרפה מידי נבלה ותיבת ו' נמחק:

◆

מוסף רש"י

הוכשרו בדמיה. לקבל טומאת אוכלין (לעיל עג: עו:). מתה הבהמה. שהיו בה אבר ובשר מדולדלין, אבר בפני עצמו ובשר בפני עצמו, הבשר צריך הכשר. מים, שאם יגע בטומאה יקבלנה, דמיתה עושה ניפול והוי ליה בשר מן החי, שהבשר הפורש ממנו טהור ואינו מטמא משום אבר מן החי (לעיל עג:). ואינו מטמא משום אבר מן הנבלה. שיהא בשר הפורש ממנו טמא, משום דמיתה עושה ניפול, כמו שנגמרה נפילתה קודם שמתה (שם).